

Kultūras ministrija

Informācija plašsaziņas līdzekļiem
2018. gada 8. maijā

Programmas pirmajā gadā būtiski pieaudzis valsts simtgadei veltīto norišu skaits, augusi sabiedrības un uzņēmēju iesaiste

Latvijas valsts simtgade veidota kā atvērts ietvars sabiedrības iesaistei, mudinot iedzīvotājus, organizācijas un uzņēmējus šogad dot ieguldījumu stiprākai Latvijai nākamajā simtgadē. Aicinājums veltīt notikumus valsts simtgadei guvis plašu rezonansi, un gada laikā dubultojušas programmas notikumu skaits.

Aktivitāte un iesaiste pārsniegusi sākotnēji prognozēto. Jau šobrīd norisinājušies daudzi valsts simtgadei veltīti pasākumi – starptautiskā, nacionālā un reģionālā līmenī. 2016. gada nogalē bija iepļānotas 800 iniciatīvas, šobrīd apzināti jau vairāk nekā 2000 projekti, to skaits ik dienas palielinās. Vairāk nekā 500 valsts simtgades projektu guvuši līdzatbalstu ideju konkursos Valsts kultūrkapitāla fonda mērķprogrammās, Valsts reģionālās attīstības aģentūras, Latvijas vides aizsardzības fonda konkursos, nevalstisko organizāciju konkursos reģionos, pašvaldību un uzņēmēju veidotajos fondos.

Būtiska loma valsts simtgadē atvēlēta uzņēmējiem, aicinot līdzdarboties notikumu veidošanā. Vienkāršā kārtībā un bez maksas izmantošanai saņemama oficiālā piederības zīme. Ja 2017. gadā piederības zīmes izmantošanai pieteicās 200 uzņēmēji, tad šī gada pirmajos četros mēnešos to skaits vairāk nekā divkārtšojies, sasniedzot 450 uzņēmumus, kas piederības zīmi izmanto jaunu produktu ražošanā un komunikācijā.

„Latvijas valsts simtgades programma ir ieguldījums Latvijas cilvēkos un nākotnē. Rezultāti rāda, ka pirmajā programmas īstenošanas gadā ir sasniegti nospraustie mērķi – pieaugusi iedzīvotāju piederības sajūta savai valstij un kopienai, aktivizējusies līdzdalība un sadarbība. Tikko notikušajos Neatkarības atjaunošanas svētku pasākumos piedalījušies vairāk nekā 500 tūkstoši Latvijas iedzīvotāju. Savukārt pasākumu klāstam pievienojušās ap 500 kopienu iniciatīvu,” par Latvijas valsts simtgades programmas ieguvumiem stāsta kultūras ministre Dace Melbārde.

„Tāpat simtgade ir devusi impulsu daudzu paliekošu vērtību radīšanai dažādās jomās. Piemēram, ar “Latvijas filmas Latvijas simtgadei” programmu ir atdzimusi latviešu filmu industrija: četras reizes ir palielinājusies interese par latviešu kino un no piecām visvairāk apmeklētām filmām Latvijas kinoteātros trīs ir mūsu kino industrijas darbi. Simtgade pavērusi daudzas iespējas arī veidot pozitīvu valsts tēlu ārvalstīs, radīt vairākus simtus jaundarbu, kā arī iespējas attīstīt biznesa idejas. Baltijas valstu mākslas izstāde Parīzē, Orsē muzejā, un dalība Londonas grāmatu tirgū ir izcils publiskās diplomātijas piemērs, bet vienlaikus ieguldījums ekonomisko un politisko attiecību attīstībā. Angļu valodā tiks izdoti 40 latviešu autoru darbi un 39 - vairākās citās pasaules valodās, bet vienlaikus papildus eksporta un attīstības iespējas ir ieguvusi izdevniecības

Kultūras ministrija

Latvija
100

ES ESMU LATVIJA

un poligrāfijas nozare,” par Latvijas valsts simtgades programmas ieguvumiem stāsta kultūras ministre Dace Melbārde.

Latvijas valsts simtgades norises visā pasaulē

„Latvijas valsts simtgades programma ir sāta veiksmīgi, ar vairākiem izciliem notikumiem arī starptautiski. Ārlietu ministrijā valsts simtgadei uzlūkojam kā piecu gadu notikumu, sākot ar 1917.gada vēsturiskajiem notikumiem Latgales kongresā un Latviešu Pagaidu nacionālās padomes izveidi, pēc valsts neatkarības proklamēšanas ar diplomātu darbu, lai Latvijas valsti citas valstis atzītu *de iure* un uzņemtu savā pulkā,” skaidroja ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs.

„Ārlietu ministriju Latvijas valsts simtgadi redz kā maigās varas instrumentu, kā instrumentu, kas ļauj stāstīt par Latviju kā Eiropas kultūras sastāvdaļu, par mūsu vēsturi un turpinātību, sasniegumiem šobrīd. Būtiska ir sadarbība ar Latvijas diasporu, un valsts simtgade ir ļāvusi stiprināt diasporas kultūras identitāti. Tāpat valsts simtgade ir lieliska iespēja veicināt politiskos kontaktus, vairākas augsta līmeņa vizītes jau šogad notikušas un vēl gaidāmas,” uzsvēra ārlietu ministrs.

Latvijai ārvalstīs ir 48 pārstāvniecības, kas vairāk nekā 60 valstīs īsteno lielu skaitu projektu. 2017.gadā Ārlietu ministrijas koordinētās simtgades publiskās diplomātijas programmas ietvaros notikuši 68 pasākumi 25 valstīs. 2018. gadā uz šo brīdi apstiprināti 176 publiskās diplomātijas projekti, bet plānošanas un apstiprināšanas procesā – vēl tikpat daudz. Ar daudzveidīgiem notikumiem valsts simtgades svētkos iesaistīta Latvijas diaspora, šogad gaidāmi vismaz 300 notikumi visā pasaulē, tostarp 60 liela mēroga notikumi.

Iedzīvotāji vēlas iesaistīties Latvijas simtgades notikumos

Latvijas iedzīvotāju vidū vērojama liela interese par simtgades notikumiem – kā liecina Kantar TNS veiktais pētījums, absolūtais vairākums jeb 81% iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 60 gadiem apsver iespēju iesaistīties kādā no simtgades pasākumiem. Tāpat augsta ir Latvijas simtgades piederības zīmes atpazīstamība, kuru zina vairākums jeb 72% iedzīvotāju. Simtgades notikumu kontekstā iedzīvotāju vidū vislielākā interese ir apmeklēt speciāli organizētos pasākumus (53%) vai svinēt Latvijas valsts simtgadi mājās, savas ģimenes lokā (43%).

Lielāka interese par Latvijas simtgades notikumiem un iesaistīšanos tajos ir 15-19 gadus vecu jauniešu vidū – caurmērā deviņi no desmit jauniešiem (91%) būtu gatavi apmeklēt pasākumus, svinēt ģimenes lokā, līdzdarboties vai rosināt citus piedalīties simtgades pasākumos.

Turklāt simtgade ir motivējusi vairāk nekā pusi Latvijas iedzīvotāju apņemties un īstenot kādu ieceri par godu valsts jubilejai. Jautāti, vai viņiem ir personīga apņemšanās, ko vēlas īstenot līdz valsts simtgadei, 17% respondentu atbildēja, ka plāno uzlabot savu dzīves telpu, 14% norādīja, ka viņiem ir īpašas apņemšanās saistībā ar personīgo dzīvi vai veselību, bet 11% minēja, ka vēlas izzināt Latviju un tās kultūru. Tāpat iedzīvotāji vēlas veikt pārmaiņas karjerā, uzsākt jaunas mācības, izpētīt savas dzimtas vēsturi (*Baltic International Bank Latvijas Barometrs dati, 2017. gada novembris*).

Kultūras ministrija

Latvija
100

ES ESMU LATVIJA

Valsts simtgades programmas notikumi rada paliekošas vērtības nākamajām paaudzēm un dod stimulu nozaru attīstībai

Latvijas valsts simtgade ir devusi impulsu daudzu paliekošu vērtību radīšanai. Tās ir investīcijas, kas atdevi dos nākotnē visdažādākajās formās – jaunās biznesa idejās, tehnoloģijās, radošuma projektos u.c. Vispirms tas ir ieguldījums Latvijas šodienas un nākotnes cilvēkos, viņu jaunrades un sabiedriskās iniciatīvas sekmēšanā. Valsts simtgades programmas sasniegtos rezultātus konkrētāk izjutīsim gada beigās un ilgākā laika periodā, taču jau šobrīd ir iespējams apzināt jomas, kurās jau bijusi jūtama ieguldījumu atdeve.

Valsts simtgadei veidotā Baltā galdauta svētku tradīcija, kas radīta, godinot Latvijas neatkarības atjaunošanas dienu 4. maijā, ir piemērs sabiedrības iesaistei un kopienu sadarbības veicināšanai.

Lai arī Baltā galdauta svētki ir jauna tradīcija, arvien vairāk cilvēku sākuši atzīmēt Neatkarības atjaunošanas dienu. 2018. gada Baltā galdauta svētkus plānoja atzīmēt 500 tūkstoši cilvēku, kas ir gandrīz divreiz vairāk nekā pirms gada. Mainījies arī sabiedrības vērtējums, vai 4. maijs uzskatāms par vieniem no nozīmīgākajiem valsts svētkiem. Ja 2015. gadā 4. maiju starp nozīmīgākajiem valsts svētkiem ierindoja vien 2% iedzīvotāju, tad šogad tas būtiski pieaudzis, sasniedzot 54%.

Uzsākot valsts simtgades programmu, lielākais uzsvars tika likts uz norisēm reģionos, tostarp uz Latvijas apceļošanu un izziņāšanu. Saistībā ar Latvijas valsts simtgadi 2018. gadu vietējās tūrisma kompānijas prognozē kā iekšzemes tūrismam labvēlīgu. Attīstoties dažādiem tūrisma maršrutiem, vērojama aizvien aktīvāka pašvaldību sadarbība, gan veidojot saturisko piedāvājumu, gan sakārtojot infrastruktūru. Par vienu no populārākajiem maršrutiem kļuvusi Latvijas robežas apceļošana, bet jau drīzumā tiks atklāti jauni tūrisma maršruti – tematiskie ceļi, kas saistīti ar Latvijas reģioniem, to vēsturi, kultūru un tradīcijām.

Kino jomā septiņas filmas no kopumā sešpadsmit filmu programmas „Latvijas filmas Latvijas simtgadei” ir piedzīvojušas pirmizrādes, veicinot interesi par pašmāju kinodarbu skatīšanos. Latvijas kino izplatītāji apkopojusi 2018. gada pirmo trīs mēnešu statistiku par filmu apmeklējumu kinoteātros – no piecām visvairāk apmeklētajām filmām trīs ir Latvijas autoru darbi. Tāpat nostiprināta sistēma, lai Latvijas filmas būtu plaši pieejamas: katra valsts simtgades programmas filma visā Latvijā ir skatāma vairāk nekā 100 vietās, līdz 2018. gada maijam kopējais skatītāju skaits kinoteātros bijis teju 200 tūkstoši. Simtgades filmas sasniedz arī plašu skatītāju loku televīzijas pirmizrādēs, piemēram, V. Braslas filma „Vectēvs, kas bīstamāks par datoru” sasniedza lielāko skatītāju skaitu filmu žanrā pēdējos piecos gados – to noskatījās 450 tūkstoši TV3 skatītāju.

Izcils piemērs literatūrā ir dalība Londonas grāmatu tirgus, kurā Latvijas valsts un tās literāti sevi lieliski pārstāvēja, un, pateicoties izveidotajai literatūras eksporta sistēmai un mārketingam, šogad angļu valodā tiks izdoti 40 Latvijas literātu darbu tulkojumi – lielākais literatūras eksporta apjoms brīvvalsts laikā. Literatūras eksports ne vien ceļ Latvijas un tās literātu atpazīstamību, tas ir veicinājis poligrāfijas un grāmatzīdzošanas nozaru apjoma, nodarbināto skaita, nomaksāto

Kultūras ministrija

Latvija
100

ES ESMU LATVIJA

nodokļu kāpumu. Poligrāfijas un izdevniecības jomā kopumā darbojas vairāk nekā 900 uzņēmumi, nodarbinot vairāk nekā 6000 personu un pievienotās vērtības nodoklī nomaksājot 95 miljonus eiro.

Mākslas izstāde Orsē muzejā Parīzē „Nepieradinātās dvēseles. Symbolisms Baltijas mākslā” ik dienas sagaida aptuveni 2500 apmeklētāju. Izstāde Latvijai piesaistījusi Francijas lielāko mediju uzmanību un pozitīvas atsauksmes mākslas mīļotāju aprindās. Papildus tam šis simtgades notikums Latvijas Nacionālajam mākslas muzejam ir pavēris sadarbības iespējas ar pasaules prestižākajiem muzejiem, un tam rezultātu redzam šobrīd mākslas muzejā „Rīgas Birža” skatāmajā izstādē “Jugendstils. Sākotne. Ietekmes. Savdabība”, kurā skatāmo darbu atlasē piedalījies Orsē muzejs Parīzē, Viktorijas un Alberta muzejs Londonā, Seinsberijas Vizuālās mākslas centrs Noridžā, Karaliskais mākslas un vēstures muzejs Briselē, Pompidū centrs un citi.

Uz ilgtspēju vērsta aktivitāte ir arī iniciatīvas „Latvijas skolas somas” izveide un ieviešana. Kultūras ministrija izveidojusi bērnu un jauniešu auditorijai domāto kultūras piedāvājumu apkopojumu, aptverot gandrīz 2000 norišu. 2017. gadā ar VKKF atbalstu tika izveidoti 12 jauni piedāvājumi – kino un koncertlekcijas, izrādes utt., kas pilotprojekta ietvaros jau izrādīti dažādos Latvijas reģionos. 2018. gada konkursā atbalstīti 7 projekti, ar kuriem skolēnu auditorija tiks iepazīstināta šī gada maijā. Sākot ar septembri, visiem vispārējo un profesionālo izglītības iestāžu audzēkņiem būs iespēja mācību procesa ietvaros iepazīt Latviju, izmantojot „Latvijas skolas somas” finansējumu. Iniciatīva turpināsies arī nākamajos gados.

Latvijas valsts simtgade ir katalizators piederības sajūtas un sabiedrības saliedētības kāpumam

Ceļā uz Latvijas valsts simtgadi sabiedrības pētījums apliecina piederības sajūtas pieaugumu un to, ka saliedētība kā vērtība cilvēkiem kļūst aizvien būtiskāka. Tāpat pētījums apliecina sabiedrības, īpaši jauniešu, vēlmi būt aktīviem kopienas dalībniekiem un gatavību līdzdarboties valsts simtgades notikumos vai pašiem tādus veidot. Tas atbilst valsts simtgades programmas virsmērķim – ar daudzveidīgu norišu programmu visās nozarēs stiprināt Latvijas sabiedrības valstsgribu, piederības sajūtu savai valstij, veicināt sadarbību.

Kantar TNS veiktie pētījumi kopš 2014. gada uzrāda tendenci, ka sabiedrībā aktualizējas vajadzība pēc sabiedrības saliedētības, vēlmi dzīvot sabiedrībā, kurā valda savstarpējā sapratne un iecietība. 2017. gada nogalē šo vērtību par būtisku atzina 37% iedzīvotāju, gada laikā uzrādot 10% pieaugumu par 15 procentpunktiem. Pētījuma rezultāti apliecina, ka neatkarīgi no vecuma grupas vai tautības, cilvēki Latvijā visaugstāk novērtē Latvijas dabu, kultūrvēsturisko mantojumu, novadus, tradīcijas, tīru un labiekārtotu vidi.

Ievērojami palielinājusies mazākumtautību pārstāvju piederības sajūta Latvijai: 84% respondentu jūtas cieši vai ļoti cieši saistīti ar Latviju, 2015. gadā šis rādītājs bija 67%, savukārt 2013. gadā – 69%. Ciešāku piederības sajūtu Latvijai izjūt vecāku paaudžu respondenti, tomēr pēdējos gados ir ievērojami stiprinājusies arī mazākumtautību jauniešu piederības sajūta Latvijai, kā uzrāda no 2017. gada aprīļa līdz augustam veiktais pētījums “Mazākumtautību līdzdalība demokrātiskajos procesos Latvijā”.

Kultūras ministrija

Ievērojami palielinājies arī mazākumtautību pārstāvju lepnums par piederību Latvijai, īpaši krievu tautības pārstāvju vidū: šogad ar piederību Latvijai lepojas vai drīzāk lepojas 59%, salīdzinot ar 44% respondentu 2015. gadā. Puse mazākumtautību pārstāvju uzskata sevi par Latvijas patriotiem, un tikai 8% nejūtas piederīgi Latvijai, kas apliecina mazākumtautību veiksmīgu iekļaušanos Latvijas sabiedrībā.

Papildu informācija:

Linda Pastare

Latvijas valsts simtgades biroja sabiedrisko attiecību speciāliste

Kultūras ministrija

Tel.: 67330339

Mob.tel.:29374438

e-pasts: Linda.Pastare@km.gov.lv

www.lv100.lv